

BIBLIOTECA ITALIANA

Publicată sub patronajul
INSTITUTULUI ITALIAN PENTRU STUDII
FILOZOFICE

Colecție bilingvă coordonată

de

SMARANDA
BRATU ELIAN

NUCCIO ORDINE

Carte editată cu sprijinul
MINISTERULUI AFACERILOR EXTERNE
AL REPUBLICII ITALIENE

Libro stampato con il contributo del
MINISTERO DEGLI AFFARI ESTERI
DELLA REPUBBLICA ITALIANA

GIACOMO LEOPARDI

OPERETTE MORALI

GIACOMO LEOPARDI

MICI OPERE MORALE

Traducere din italiană,
cronologie, note și îngrijirea ediției de
OANA BOȘCA-MĂLIN

Cu o prefață de
NOVELLA BELLUCCI

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Vlad Russo
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Paper Print – Brăila

Giacomo Leopardi
Operette morali
Giulio Einaudi editore s.p.a. Torino, 1969

© HUMANITAS, 2016, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Giacomo, Leopardi

Mici opere morale / Giacomo Leopardi; trad. și prefață: Oana Boșca-Mălin. –

București: Humanitas, 2016

ISBN 978-973-50-5301-7

I. Boșca-Mălin, Oana (trad., pref.)

821.131.1-821=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

OPERETTE MORALI

MICI OPERE MORALE

Storia del genere umano

Narrasi che tutti gli uomini che da principio popolarono la terra, fossero creati per ogni dove a un medesimo tempo, e tutti bambini, e fossero nutriti dalle api, dalle capre e dalle colombe nel modo che i poeti favoleggiarono dell'educazione di Giove. E che la terra fosse molto più piccola che ora non è, quasi tutti i paesi piani, il cielo senza stelle, non fosse creato il mare, e apparisse nel mondo molto minore varietà e magnificenza che oggi non vi si scuopre. Ma nondimeno gli uomini compiacendosi insaziabilmente di riguardare e di considerare il cielo e la terra, maravigliandosene sopra modo e riputando l'uno e l'altra bellissimi e, non che vasti, ma infiniti, così di grandezza come di maestà e di leggiadria; pascendosi oltre a ciò di lietissime speranze, e traendo da ciascun sentimento della loro vita incredibili dilette, crescevano con molto contento, e con poco meno che opinione di felicità. Così consumata dolcissimamente la fanciullezza e la prima adolescenza, e venuti in età più ferma, incominciarono a provare alcuna mutazione. Perciocché le speranze, che eglino fino a quel tempo erano andati rimettendo di giorno in giorno, non si riducendo ancora ad effetto, parve loro che meritassero poca fede, e contentarsi di quello che presentemente godessero, senza promettersi verun accrescimento di bene, non pareva loro di potere, massimamente che l'aspetto delle cose naturali e ciascuna parte della vita giornaliera, o per l'assuefazione o per essere diminuita nei loro animi quella prima vivacità, non riusciva loro di gran lunga così dilettevole e grata come a principio. Andavano per la terra visitando lontanissime contrade, poiché lo potevano fare agevolmente, per essere i luoghi piani, e non divisi da mari, né impediti da altre difficoltà; e dopo non molti anni, i più di loro si avvidero che la terra, ancorché grande, aveva termini certi, e non così larghi che fossero incomprendibili e che tutti i luoghi di essa terra e tutti gli

Istoria neamului omenesc¹

Se povestește că toți oamenii care populau la început pământul ar fi fost creați pretutindeni în același timp, copii cu toții, și că ar fi fost hrăniți de albine, de capre și de porumbei, în același chip în care istorisesc poeții că ar fi fost crescut Jupiter² însuși. Și că pământul era mult mai mic decât e acum, aproape toate întinderile erau plate, cerul era lipsit de stele, marea nu fusese creată încă, iar pe lume varietatea și măreția erau mult mai mici decât se poate vedea astăzi. Dar cu toate acestea, oamenii, bucurându-se neostoit să privească și să cerceteze cerul și pământul, minunându-se peste măsură și socotindu-le deopotrivă neînchipuit de frumoase și de vaste, ba chiar de-a dreptul nesfârșite atât în mărime, cât și în măreție și mândrețe; hrănindu-se, pe deasupra, cu încântătoare speranțe și trăgând din fiecare simțământ al vieții lor nebănuite desfătări, creșteau cu mare mulțumire și închipuindu-se aproape fericiți. Astfel, după ce li se scurse în chipul cel mai plăcut copilăria și prima parte a adolescenței, ajungând ei la o vârstă mai așezată, au început să simtă oarece schimbări. Și aceasta întrucât speranțele, pe care până atunci le tot trecuseră de pe o zi pe alta, întârziind să dea roade, păsură că merită puțină crezare; atunci li se păru că nu mai e chip să se mulțumească doar cu plăcerile prezente, fără să se aștepte la o sporire a binelui, mai ales că înfățișarea lucrurilor din natură și fiecare aspect al vieții de zi cu zi – fie din pricina obișnuinței, fie pentru că în sufletele lor mai scăzuse elanul acela dintâi – nu le mai păreau nici pe departe atât de îmbucurătoare și de plăcute ca la început. Colindau pământul vizitând ținuturi foarte îndepărtate, lucru lesne de înfăptuit, fiind târâmurile netede, nedespărțite de ape sau de vreo altă piedică; și nu după multă vreme, cei mai mulți dintre ei și-au dat seama că pământul, deși mare, avea hotare de netăgăduit, nu într-atât de vaste încât să nu poată fi cuprinse cu mintea, și că toate locurile și toți oamenii, cu

uomini, salvo leggerissime differenze, erano conformi gli uni agli altri. Per le quali cose cresceva la loro mala contentezza di modo che essi non erano ancora usciti dalla gioventù, che un espresso fastidio dell'esser loro gli aveva universalmente occupati. E di mano in mano nell'età virile, e maggiormente in sul declinare degli anni, convertita la sazietà in odio, alcuni vennero in sì fatta disperazione, che non sopportando la luce e lo spirito, che nel primo tempo avevano avuti in tanto amore, spontaneamente, quale in uno e quale in altro modo, se ne privarono.

Parve orrendo questo caso agli Dei, che da creature viventi la morte fosse preposta alla vita, e che questa medesima in alcun suo proprio soggetto, senza forza di necessità e senza altro concorso, fosse strumento a disfarlo. Né si può facilmente dire quanto si maravigliassero che i loro doni fossero tenuti così vili ed abbominevoli, che altri dovesse con ogni sua forza spogliarseli e rigettarli parendo loro aver posta nel mondo tanta bontà e vaghezza, e tali ordini e condizioni, che quella stanza avesse ad essere, non che tollerata, ma sommamente amata da qualsivoglia animale, e dagli uomini massimamente, il qual genere avevano formato con singolare studio a maravigliosa eccellenza. Ma nel medesimo tempo, oltre all'essere tocchi da non mediocre pietà di tanta miseria umana quanta manifestavasi dagli effetti, dubitavano eziandio che rinnovandosi e moltiplicandosi quei tristi esempi, la stirpe umana fra poca età, contro l'ordine dei fati, venisse a perire, e le cose fossero private di quella perfezione che risultava loro dal nostro genere, ed essi di quegli onori che ricevevano dagli uomini.

Deliberato per tanto Giove di migliorare, poiché pareva che si richiedesse, lo stato umano, e d'indirizzarlo alla felicità con maggiori sussidi, intendeva che gli uomini si querelavano principalmente che le cose non fossero immense di grandezza, né infinite di beltà, di perfezione e di varietà, come essi da prima avevano giudicato; anzi essere angustissime, tutte imperfette, e pressoché di una forma; e che dolendosi non solo dell'età provetta, ma della matura, e della medesima gioventù, e desiderando le dolcezze dei loro primi anni, pregavano ferventemente di essere tornati nella fanciullezza, e in quella perseverare tutta la loro vita. Della qual

mici excepții, se asemănau unii cu alții. Din atari pricini, în așa măsură le creștea nemulțumirea, încât, neieșiți încă din tinerețe, îi năpădise deja pe toți o vădită lehamite de propria ființă. Și pe măsură ce înaintau în vârsta deplinei puteri, și încă mai abitir la asfințitul vieții, lehamitea li se preschimba în ură, unii ajungând la o asemenea deznădejde încât, nemaîndurând lumina și duhul ce-i locuia, pe care la început le îndrăgiseră atât de tare, n-au mai stat pe gânduri și, care într-un chip și care într-altul, s-au lipsit de amândouă.

Zeilor această întâmplare li se păru cumplită, anume că niște ființe vii preferă moartea vieții și că viața însăși poate deveni la vreunul din propriii ei supuși, fără constrângerea unei necesități sau vreo altă intervenție, unealta care curmă viața. Și nu e lesne de spus ce uimire i-a cuprins văzând că darurile lor erau socotite atât de jalnice și de respingătoare, încât cineva ajunge să se lepede cu îndârjire de ele și să le înlăture, căci lor li se părea că aduseseră pe lume atâta bunătate și frumusețe, atâta ordine și bunăstare, cât să facă acel tărâm nu doar ușor de suportat, ci iubit peste măsură de orice ființă, și cu deosebire de oameni, neam pe care zeii îl alcătuiseră cu neasemuită grijă și cu o minunată măiestrie. Dar ei nu erau doar atinși de o milă sinceră pentru jalnica stare omenească pe care o vedeau asemenea roade, ci totodată se întrebau dacă nu cumva, repetându-se și înmulțindu-se aceste triste exemple³, nu peste multă vreme, stirpea omenească, împotriva rânduiei destinului, avea să piară, lucrurile aveau să fie lipsite de desăvârșirea pe care o aflau în neamul nostru, iar ei înșiși, zeii, de cinstirea pe care o primeau din partea oamenilor.

Jupiter, chibzuind îndelung cum să îmbunătățească starea neamului omenesc, pentru că se părea că e nevoie, și cum să-i mijlocească mai bine calea către fericire, pricepu că oamenii se tânguiau mai cu seamă pentru că lucrurile nu erau nemăsurate nici ca mărime, nici ca frumusețe, perfecțiune și varietate, cum socotiseră ei la început; ba chiar că sunt cât se poate de mărginite, toate imperfecte și aproape toate la fel; și că, plângându-se ei nu doar de vârsta înaintată, ci și de cea matură și de tinerețea însăși, și tânjind după dulceața primilor ani, se rugau cu ardoare să se întoarcă la copilărie și în sânul ei să-și ducă întreaga viață⁴. Dar o asemenea dorință

cosa non potea Giove soddisfarli, essendo contraria alle leggi universali della natura, ed a quegli uffici e quelle utilità che gli uomini dovevano, secondo l'intenzione e i decreti divini, esercitare e produrre. Né anche poteva comunicare la propria infinità colle creature mortali, né fare la materia infinita, né infinita la perfezione e la felicità delle cose e degli uomini. Ben gli parve conveniente di propagare i termini del creato, e di maggiormente adornarlo e distinguerlo: e preso questo consiglio, ringrandì la terra d'ogn'intorno, e v'infuse il mare, acciocché, interponendosi ai luoghi abitati, diversificasse la sembianza delle cose, e impedisse che i confini loro non potessero facilmente essere conosciuti dagli uomini, interrompendo i cammini, ed anche rappresentando agli occhi una viva similitudine dell'immensità. Nel qual tempo occuparono le nuove acque la terra Atlantide, non sola essa, ma insieme altri innumerabili e distesissimi tratti, benché di quella resti memoria speciale, sopravvissuta alla moltitudine dei secoli. Molti luoghi depresse, molti ricolmò suscitando i monti e le colline, cospere la notte di stelle, rassottigliò e ripurgò la natura dell'aria, ed accrebbe il giorno di chiarezza e di luce, rinforzò e contemperò più diversamente che per l'addietro i colori del cielo e delle campagne, confuse le generazioni degli uomini in guisa che la vecchiezza degli uni concorresse in un medesimo tempo coll'altrui giovinezza e puerizia. E risolutosi di moltiplicare le apparenze di quell'infinito che gli uomini sommamente desideravano (dappoi che egli non li poteva compiacere della sostanza), e volendo favorire e pascere le coloro immaginazioni, dalla virtù delle quali principalmente comprendeva essere proceduta quella tanta beatitudine della loro fanciullezza; fra i molti espedienti che pose in opera (siccome fu quello del mare), creato l'eco, lo nascose nelle valli e nelle spelonche, e mise nelle selve uno strepito sordo e profondo, con un vasto ondeggiamento delle loro cime. Creò similmente il popolo de' sogni, e commise loro che ingannando sotto più forme il pensiero degli uomini, figurassero loro quella pienezza di non intelligibile felicità, che egli non vedeva modo a ridurre in atto, e quelle immagini perplesse e indeterminate, delle quali esso medesimo, se bene avrebbe voluto farlo, e gli uomini lo sospiravano ardentemente, non poteva produrre alcun esempio reale.

Jupiter nu o putea satisface, întrucât ea se împotriva atât legilor universale ale naturii, cât și îndatoririlor și foloaselor pe care oamenii trebuiau, conform vrierii și decretelor divine, să le îndeplinească și să le producă. După cum nu putea nici să împărtășească propria infinitate cu creaturile muritoare, nici să facă materia nesfârșită, ori nesfârșite perfecțiunea și fericirea lucrurilor și a oamenilor. I se păru deci mai potrivit să lărgească hotarele lumii create, s-o împodobească mai mult și s-o facă mai felurită; și luând el această hotărâre, mări pământul înspre toate zările și-l amestecă cu mările astfel încât, așezându-se între ținuturile locuite, să facă mai variată înfățișarea lucrurilor și să împiedice ca limitele lor să fie cunoscute de oameni cu ușurință, întrerupând căile bătute și punându-le dinaintea ochilor o vie asemănare cu imensitatea. Astfel, au apărut printre noile ape ținutul Atlantidei⁵ și alături de el și alte nenumărate și vaste întinsuri de uscat, deși doar despre acela s-a păstrat o amintire aparte ce a dăruit peste un lung șir de veacuri. Multe locuri le-a adâncit, multe altele le-a umplut și le-a vârful, iscând dealuri și munți, a presărat noaptea cu stele, a cernut și a limpezit alcătuirea văzduhului și a sporit pe timpul zilei strălucirea luminii, a întărit și a cumpănit altfel decât înainte culorile cerului și ale câmpiilor, a amestecat generațiile de oameni astfel încât bătrânețea unora să se scurgă deodată cu tinerețea și cu copilăria altora⁶. Hotărât să înmulțească aparențele aceluși infinit după care oamenii tânjeau⁷ în cel mai înalt grad (de vreme ce nu putea să-i mulțumească în substanță), și dorind să le înlesnească și să le nutrească închipuirile, din ale căror virtuți înțelegea că izvorăse marea fericire din copilăria lor, printre numeroasele iscusințe pe care le-a întrebuițat (de pildă, cea cu marea), a creat ecoul, pe care l-a ascuns în văi și-n peșteri, și a mai așezat în păduri un vuiet surd și adânc și o amplă unduire a vârfulor lor. Tot la fel a creat puzderia viselor și le-a rânduit ca, înșelând în felurite chipuri gândirea oamenilor, să le plăsmuiască acea plinătate a fericirii de neînțeles, pe care el nu vedea defel cum ar putea-o traduce în fapt, precum și acele imagini vagi și nelămurite pe care, deși el ar fi dorit-o, iar oamenii o nădăjduiau cu fervoare, nu putea cu nici un preț să le producă aieva.

Fu per questi provvedimenti di Giove ricreato ed eretto l'animo degli uomini, e reintegrata in ciascuno di loro la grazia e la carità della vita, non altrimenti che l'opinione, il diletto e lo stupore della bellezza e dell'immensità delle cose terrene. E durò questo buono stato più lungamente che il primo, massime per la differenza del tempo introdotta da Giove nei nascimenti, sicché gli animi freddi e stanchi per l'esperienza delle cose, erano confortati vedendo il calore e le speranze dell'età verde. Ma in progresso di tempo tornata a mancare affatto la novità, e risorto e riconfermato il tedio e la disistima della vita, si ridussero gli uomini in tale abbattimento, che nacque allora, come si crede, il costume riferito nelle storie come praticato da alcuni popoli antichi che lo serbarono, che nascendo alcuno, si congregavano i parenti e loro amici a piangerlo; e morendo, era celebrato quel giorno con feste e ragionamenti che si facevano congratulandosi coll'estinto. All'ultimo tutti i mortali si volsero all'empietà, o che paresse loro di non essere ascoltati da Giove, o essendo propria natura delle miserie indurare e corrompere gli animi eziandio più bennati, e disamorarli dell'onesto e del retto. Perciocché s'ingannano a ogni modo coloro i quali stimano essere nata primieramente l'infelicità umana dall'iniquità e dalle cose commesse contro agli Dei; ma per lo contrario non d'altronde ebbe principio la malvagità degli uomini che dalle loro calamità.

Ora poiché fu punita dagli Dei col diluvio di Deucalione la protervia dei mortali e presa vendetta delle ingiurie, i due soli scampati dal naufragio universale del nostro genere, Deucalione e Pirra, affermando seco medesimi niuna cosa potere maggiormente giovare alla stirpe umana che di essere al tutto spenta, sedevano in cima a una rupe chiamando la morte con efficacissimo desiderio, non che temessero né deplorassero il fato comune. Non per tanto, ammoniti da Giove di riparare alla solitudine della terra; e non sostenendo, come erano sconfortati e disdegnosi della vita, di dare opera alla generazione; tolto delle pietre della montagna, secondo che dagli Dei fu mostrato loro, e gittatosele dopo le spalle, restaurarono la specie umana. Ma Giove fatto accorto, per le cose passate, della propria natura degli uomini, e che non può loro bastare, come agli altri animali, vivere ed essere liberi da

Prin aceste măsuri ale lui Jupiter, sufletul oamenilor a fost recreat și înălțat, și în fiecare dintre ei au fost readuse plăcerea și dragostea de viață, precum și capacitatea de a simți, de a se desfăta și uimi de frumusețea și imensitatea lucrurilor pământeste. Iar această bunăstare a durat mai mult decât prima, mai ales din pricina diferenței de timp pe care Jupiter a introdus-o între nașteri, astfel că sufletele reci și oboșite de îndelunga experiență a vieții erau alinate văzând căldura și speranțele vârstei fragede. Dar ajungând, odată cu trecerea vremii, să lipsească iarăși nouitatea și apărând din nou lehamitea și lipsa de prețuire a vieții, oamenii ajunseră să fie din nou atât de abătuți, încât se născu atunci, după cum se crede, obiceiul amintit în cărțile de istorie, păstrat și practicat de anumite popoare din vechime, potrivit căruia, când cineva se năștea, rudele și prietenii lor se adunau ca să-l plângă; iar ziua morții era sărbătorită cu praznice și rostiri ce-l fericeau pe defunct. Până la urmă, toți oamenii au ajuns la sacrilegiu, fie pentru că li se părea că Jupiter nu-i ascultă, fie din pricină că suferințele, prin natura lor, împietresc și corup chiar și cele mai nobile suflete, făcându-le să-și piardă dragostea pentru ceea ce este onest și drept. Pentru că se înșală, de bună seamă, aceia care consideră că nefericirea omenească a luat naștere mai întâi din ticăloșie și din păcatele comise împotriva zeilor; dimpotrivă, răutatea oamenilor n-a apărut de nicăieri altundeva decât din nenorocirile prin care au trecut.

După ce Zeii au pedepsit prin potopul lui Deucalion⁸ aroganța muritorilor și s-au răzbunat pentru jignirile aduse, Deucalion și Pira, singurii supraviețuitori ai naufragiului universal al neamului nostru, zicându-și între ei că nici un lucru nu poate să fie mai de folos stirpei omenești decât să piară cu desăvârșire, stăteau pe marginea unei prăpăstii invocând moartea cu înflăcărare, fără să se teamă sau să deplângă destinul comun al umanității. Cu toate acestea iată că fură îndemnați de Jupiter să aducă îndreptare pustiirii pământului; dar ei, nefiind în stare să zămislească o nouă generație, așa nemângâiați și scârbiți de viață cum erau, au luat pietre de pe munte, așa cum le arătaseră Zeii, și, aruncându-le în spate, au readus la viață specia omenească. Jupiter însă, știind prea bine, din pricina faptelor din trecut, cât de aparte este firea oamenilor și că lor nu le e de ajuns, ca celorlalte animale, să trăiască și să fie

ogni dolore e molestia del corpo; anzi, che bramando sempre e in qualunque stato l'impossibile, tanto più si travagliano con questo desiderio da se medesimi, quanto meno sono afflitti dagli altri mali; deliberò valersi di nuove arti a conservare questo misero genere: le quali furono principalmente due. L'una mescolare la loro vita di mali veri; l'altra implicarla in mille negozi e fatiche, ad effetto d'intrattenere gli uomini, e divertirli quanto più si potesse dal conversare col proprio animo, o almeno col desiderio di quella loro incognita e vana felicità.

Quindi primieramente diffuse tra loro una varia moltitudine di morbi e un infinito genere di altre sventure: parte volendo, col variare le condizioni e le fortune della vita mortale, ovviare alla sazietà e crescere colla opposizione dei mali il pregio de' beni; parte acciocché il difetto dei godimenti riuscisse agli spiriti esercitati in cose peggiori, molto più comportabile che non aveva fatto per lo passato; e parte eziandio con intendimento di rompere e mansuovere la ferocia degli uomini, ammastrarli a piegare il collo e cedere alla necessità, ridurli a potersi più facilmente appagare della propria sorte, e rintuzzare negli animi affievoliti non meno dalle infermità del corpo che dai travagli propri, l'acume e la veemenza del desiderio. Oltre di questo, conosceva dovere avvenire che gli uomini oppressi dai morbi e dalle calamità, fossero meno pronti che per l'addietro a volgere le mani contra se stessi, perocché sarebbero incodarditi e prostrati di cuore, come intervienne per l'uso dei patimenti. I quali sogliono anche, lasciando luogo alle speranze migliori, allacciare gli animi alla vita: imperciocché gl'infelici hanno ferma opinione che eglino sarebbero felicissimi quando si riavessero dei propri mali; la qual cosa, come è la natura dell'uomo, non mancano mai di sperare che debba loro succedere in qualche modo. Appresso creò le tempeste dei venti e dei nubi, si armò del tuono e del fulmine, diede a Nettuno il tridente, spinse le comete in giro e ordinò le eclissi; colle quali cose e con altri segni ed effetti terribili, istituì di spaventare i mortali di tempo in tempo: sapendo che il timore e i presenti pericoli riconcilierrebbero alla vita, almeno per breve ora, non tanto gl'infelici, ma quelli eziandio che l'avessero in maggiore abbominio, e che fossero più disposti a fuggirla.

liberi de orice durere și chin al trupului; ba chiar că, dorind fără încetare și în orice chip ce nu se poate, se chinuie singuri cu această dorință și cu atât mai abitir cu cât sunt mai puțin apăsați de alte rele, hotărî să treacă la noi și iscusite căi prin care să țină în viață această nefericită stirpe; iar acestea au fost în esență două. Una, să amestece viața lor cu rele adevărate; cealaltă, s-o ocupe cu mii de griji și cazne, ca să-i distragă pe oameni și să-i țină cât mai departe cu puțință de tăifăsuirea cu propriul suflet, sau cel puțin cu năzuința lor spre tainica și deșarta fericire.

Prin urmare, mai întâi a semănat printre ei o sumedenie de boli și un șir nesfârșit de alte nenorociri: în parte voind el ca, variind condițiile și destinele muritorilor, să prevină sațietatea și să sporească, prin opoziție cu cele rele, valoarea celor bune; în parte pentru ca lipsa desfătărilor să fie resimțită de sufletele călite în situații mai rele drept mult mai suportabilă decât fusese în trecut; și, în sfârșit, cu intenția de a frânge și a domoli cruzimea oamenilor, de a-i învăța să-și plece grumazul și să cedeze în fața necesității, de a-i îndupleca să se împace mai ușor cu propria soartă și de a tocii, în sufletele înmuiate atât de betesugurile trupului, cât și de chinurile pe care și le pricinuiau singure, ascuțimea și vigoarea dorinței. Pe deasupra, el știa bine că oamenii apăsați de boli și de nenorociri vor fi mai puțin dornici decât înainte să-și ia viața, ajungând ei astfel mai lași și mai fără de vlagă, după cum se întâmplă de obicei din pricina necontenitelor suferințe. Căci îndeobște, acestea, lăsând loc speranței de mai bine, leagă mai strâns sufletele de viață: deoarece nefericiții au convingerea fermă că ar fi cât se poate de fericiți de îndată ce și-ar reveni din bolile care-i chinuie; ceea ce, după cum e firea omului, nu conțin să speră că li se va întâmpla într-un chip oarecare. Apoi a creat vijeliile și vârtejul norilor, s-a înarmat cu tunetul și fulgerul, i-a dat lui Neptun tridentul, a dat imbold cometelor să se rotească și a poruncit să aibă loc eclipsele; iar cu toate aceste lucruri și cu alte semne și efecte cumplite, a rânduit să-i înspăimânte pe muritori din când în când: știind că teama și pericolele adevărate îi vor împăca cu viața, cel puțin pentru o vreme, nu atât pe cei nefericiți, cât mai cu seamă pe aceia care o urau cel mai tare și care erau mai dispuși să se lepede de ea.

Cuprins

<i>Prefață. Filozofie sub formă de „capriciu“:</i>	
<i>Micile opere morale</i> ale lui Giacomo Leopardi	7
<i>Cronologie</i>	27
<i>Notă asupra ediției și traducerii</i>	44
Storia del genere umano	50
Istoria neamului omenesc	51
Dialogo d'Ercole e di Atlante	76
Dialogul lui Hercule cu Atlas	77
Dialogo della Moda e della Morte	84
Dialogul Modei cu Moartea	85
Proposta di premi fatta dall'Accademia dei Sillografi	92
Propunere de premii la Academia Silografilor	93
Dialogo di un Folletto e di uno Gnomo	100
Dialogul unui Spiriduș cu un Gnom	101
Dialogo di Malambruno e di Farfarello	110
Dialogul lui Malambruno cu Farfarel	111
Dialogo della Natura e di un'Anima	116
Dialogul Naturii cu un Suflet	117
Dialogo della Terra e della Luna	126
Dialogul Terrei cu Luna	127
La scommessa di Prometeo	138
Rămășagul lui Prometeu	139
Dialogo di un Fisico e di un Metafisico	156
Dialogul unui Fizician cu un Metafizician	157
Dialogo di Torquato Tasso e del suo Genio familiare	168
Dialogul lui Torquato Tasso cu Duhul său tutelar	169
Dialogo della Natura e di un Islandese	182
Dialogul Naturii cu un Islandez	183
Il Parini, ovvero della gloria	196
Parini sau Despre glorie	197

Dialogo di Federico Ruysch e delle sue mummie	254
Dialogul lui Frederik Ruysch cu mumiile sale	255
Detti memorabili di Filippo Ottonieri	266
Ziceri memorabile ale lui Filippo Ottonieri	267
Dialogo di Cristoforo Colombo e di Pietro Gutierrez	310
Dialogul lui Cristofor Columb cu Pedro Gutierrez	311
Elogio degli uccelli	320
Elogiul păsărilor	321
Cantico del gallo silvestre	334
Cântarea cocoșului sălbatic	335
Frammento apocrifo di Stratone da Lampsaco	342
Fragment apocrif din Straton din Lampsacos	343
Dialogo di Timandro e di Eleandro	352
Dialogul lui Timandru cu Eleandru	353
Il Copernico. Dialogo	372
Copernic. Dialog	373
Dialogo di Plotino e di Porfirio	394
Dialogul lui Plotin cu Porfir	395
Dialogo di un venditore d'almanacchi e di un passeggero	424
Dialogul unui vânzător de almanahuri cu un trecător	425
Dialogo di Tristano e di un amico	428
Dialogul lui Tristan cu un prieten	429
<i>Note</i>	447